

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Z P R Á V Y Č S K P

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Členský oběžník
Československého svazu křesťanských pracujících
Švýcarska
1975 - Duben/Květen - Číslo 4/5

RADA SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

ve Washingtonu byla od svého ustavení v r.1949 místem,k němuž vzhlížela s nadějemi a v touze po svobodě většina občanů nesvobodné vlasti.V období studené války,které následovalo po rozpadu válečného protifašistického spojení,po vyhlášení Trumanovy doktriny a po komunistickém puči v Československu,byli ostatně exiloví českoslovenští politikové všude na západě vítáni jako spojenci,zejména v USA.Od doby,kdy tu však nabyla převahy teorie o užitečnosti tzv."uvolňování napětí",stali se všichni z evropského východu emigrovavší politikové elementem téměř nerádo viděným a nerádo slyšeným.Stejně tak jejich vrcholná instituce,jejíž členové mezitím nota bene velmi zestárli.Mnoho jich během oněch 25ti až 30ti let zemřelo.

Změněná situace znamená vždy potřebu změnit struktury,povolat nové lidi a vyvolat nového ducha.Tak se stalo i s Radou svobodného Československa,která se po letech stagnace,nečinnosti a vnitřních sporů vloni v září vzchopila k novému sjezdování exilových sil a rozhodla se doplnit se novými zástupci exilové vlny 1968,posílit ve svých orgánech zastoupení Evropy a nově upravit vzájemný poměr Čechů a Slováků jako dvou svébytných národů. Nové předsednictvo v čele s prof.Dr.Povolným se chopilo tohoto komplexu ne právě jednoduchých problémů s vervou- a budiž mu přáno, aby se mu na cestě k novým koncepcím a k novým methodám opravdu dařilo.

O tom,že to není cesta jednoduchá,přesvědčil krajany,kteří se 15.března shromáždili v sále curyšské Caritas,mluvčí Rady nad jiné povolaný,Dr.Martin Kvetko.

Jako delegát předsednictva ukončil v Curychu svou cestu po hlavních evropských exilových centrech, v nichž informoval krajany,Čechy a Slováky,o současném stavu věcí a v níž se seznamoval s jejich názory na problémy,které si Rada předsevzala řešit,a na její organizaci-zejména pokud jde o Evropu. Zde totiž v posledních letech vznikly nové a dělné exilové útvary,především Evropský Pořadní Sbor,kterým se jeví nutně integrační úsilí Rady přizpůsobit.Kromě toho představují evropské záležitosti dnes oblast vyhraněnou a zvláštní,vyžadující přístupy velmi autonomní.To vše,a navíc ještě otázky vzájemného poměru Čechů a Slováků a československé státnosti,bylo osou oné březnové besedy,při níž se Dr.Kvetko,kdysi povereník pro zemědělství a dnes předseda Stálé konference demokratických Slováků představil jako člověk neobyčejně informovaný a jako politik jeden z nejlepších,které dnes máme.

O dalším vývoji a o činnosti reorganisované Rady se budeme snažit naše čtenáře pravidelně informovat.

o o o o o o o

KONZERVATISMUS JE NEJNÁPADNĚJŠÍM RYSEM SOVĚTSKÉ "NOVÉ TRÍDY".TA-
TO TRÍDA JE SICE SCHOPNÁ PŘEŽÍT,ALE NENÍ SCHOPNÁ TVŮRČÍ AKCE. JE
SPOKOJENA SE SVÝMI SOCIALNÍMI PODMÍNKAMI A TŘESE SE PŘED NÁZNA-
KEM JAKEKOLI ZMĚNY.

Milovan Džilas

Z P R Á V Y Z Č S K P

Ve dnech 25. až 27. dubna 1975 pořádá náš ČSKP ve švýcarských lázních ZURZACH, třetí československé odborářské KŘESTANSKO-DEMOKRATICKÉ SYMPOSIUM.

O problémech světové a exilové politiky, hospodářství, filosofie a náboženství budou na něm přednášet a diskutovat členové a hosté Studijní skupiny ČSKP.

Pátek 25. dubna:

15,30-Zahájení: Nástin zásad křesťanské demokracie

18,30-Dr. H. P. Fagagnini: Čím se odlišuje švýcarská křesťansko-demokratická strana CVP od ostatních švýcarských polit. stran/něm./

-Dr. A. Heidler: Úspěchy, neúspěchy a problémy úsilí o nové otevření církve po II. Vatikánském koncilu.

Sobota 26. dubna:

8,30-L. Pachman: Současná situace v NSR a vzhledy československého exilu.

-Ing. F. Pindák: Příčiny a pravděpodobný vývoj přeměn hospodářských a organizačních struktur komunistických a socialistických systémů.

-Dr. R. Ströbinger: Hnutí za obrození občanských politických stran v ČSR v roce 1968.

14.00-Dr. B. Bunža: Problémy politické plurality na příkladu dnešní Itálie.

-Dr. J. Pecháček: Od encykliky k moderní křesťanské demokracii.

-Všeobecná diskuse o křesťanské demokracii.

18.30-Bohoslužby.

Neděle 27. dubna

8,30-J. Kapoun lic. oec.: Problémy obchodních styků mezi Východem a Západem.

-J. Kusý: Budoucnost křesťanské demokracie ve východní Evropě.

-El. Rehák: Současná mezinárodní situace.

13.00-Závěry a ukončení symposia.

Změny v programu nejsou vyloučeny! Informace o definitivním rozvrhu si laskavě včas vyžádejte na telefon. čísle ČSKP-052/238311.

Též ubytování si tam můžete zajistit.

Informace během symposia a recepce hostů-Hotel "WAAG" 8437 Zurzach, Hauptstrasse 25-tel. 056/491870. Zasedání symposia: Farní sál

"FORUM"-Zurzach-Hauptstrasse 40a. Cena ubytování se snídaní 20 až 25 SFr. Stravování v hotelu "WAAG".

- oo MÍSTNÍ SKUPINA ČSKP WINTERTHUR zve krajany na tyto akce, které uspořádá v čl. klubovně farní budovy kostela St. Ulrich, Seuzachstr. č. 1./roh Seuzachstrasse a Schaffhausenstrasse na okraji Winterthuru/

-V pátek 11. dubna v 19,30-Přednáška o USA s diapositivy/západní pobřeží USA, státy Washington a Kalifornie/-Přednese Švýcar Ing. W. Gfeller, který žil dlouhou dobu v USA. Přednáška bude tlumočena.

-Ve středu 14. května v 19,30-Beseda na téma: Cenné papíry-jejich druhy a použití jakožto zbraně proti inflaci. Výklad podá Ing. V. Nováková /Sulzer AG/

- oo Za tři měsíce 1400 NOVÝCH ČLENŮ přibýlo od prosince 1974 našemu sesterskému švýcarskému svazu zaměstnanců kovoprůmyslu /CMV/. Tento mimořádně velký přírůstek byl motivován zřejmě obavami z možné nezaměstnanosti a možností se proti ní pojistit u odborové pokladny.

- oo PŘI ZKRÁCENÉ PRACOVNÍ DOBĚ a v případě nezaměstnanosti-ať úplné či jen částečné-mění se náležitosti pojištění úrazového SUVA, zejména pokud jde o neprovozní úrazy/Nichtbetriebsunfallversicherung/ a pokud jde o nemocenské dávky/Krankengeld/.Kdokoliv by byl postižen,informujte se včas u příslušné úřadovny SUVA!
- oo SKAUTSKÉ LETNÍ TÁBORY 1975.
 - 1.Tábor na "Zátoce dobré naděje"ve Švýcarsku v kantonu Fribourg pro hochy a děvčata.Táboří se pod stany na loukách na březích krásného jezera."ejmladší dívčí potěr bude opět ubytován ve skautské chatě, která slouží zároveň jako přijímací budova.Vedoucí chlapců:Staša.Vedoucí děvčat:Pirátko.Vedoucí Šotků/dříve Batolat/Pohádka. Trvání 12.7. až 2.8. Poplatek: 230 SFr. Zálohu 50 SFr zaplatíte po potvrzení přihlášky.

Týden před hlavním táborem t.j.6,7.začíná přípravný tábor, kterého se může zúčastnit omezený počet zkušenějších.Výběr na základě přihlášek si vyhrazují velitelé,Punta a Honza Kuchař.

Sejde-li se deset přihlášek a budou-li lodě,uskuteční admirál Ivan v týdnu po ukončení tábora vodácký putovní tábor.Počet účastníků 12,odborník plavce podmínkou.

Přihlášky řiďte na:Tschechoslowakische Pfadfinder i.d.Schweiz, Postfach 120,CH-8125 Zollikerberg.
 - 2.Tábor "Severka"v malebné krajině ve Westfálsku,na pokraji přírodního parku "Arnsberger Wald",v severní části Záp.Německa. Rovněž pro chlapce i děvčata.Vedoucí tábora:Maugli,Radek. Trvání: 19.7.až 9.8.Poplatek: 230 DM.Zálohu 50 DM zaplatíte po potvrzení přihlášky. Přihlášky řiďte na adresu:Dr.med.G.Kolominský,Portastr. 5, D-497 Bad Oyenhausen,nebo na adresu:Dr.med.Ctirad Kučera,Oslofjord 73, NL-Delfzijl.
 - Pro oba tábory:Termín přihlášek do 30.dubna 1975. U hůře situovaných rodin bude poplatek za pobyt dětí v táboře snížen.Podrobnější informace a složenka k zaplacení zálohy budou rozesílány později s potvrzením přijetí dítěte na tábor.
- oo Potřeba přímých rozhovorů mezi SOCIÁLNÍMI PARTNERY,t.j.mezi svazy zaměstnavatelů a střešními federacemi odborovými,se rýsuje na švýcarském hospodářsko-politickém obzoru.Hovořil o ní v parlamentě šéf ministerstva hospodářství/Volkswirtschafts departement/Brugger- a na příklad náš CNG tyto rozhovory přímo navrhl.Jde prý ovšem o to,aby jich nebylo použito pouze jako instituce k brzdění požadavků zaměstnanců v oblasti mzdové politiky či k získání alibi pro vládu a její orgány. Je ovšem na druhé straně mnoho problémů, které je možno vyřešit společným úsilím a společnou dobrou vůlí obou stran-zejména v současné hospodářsky napjaté době.
- oo FOND MAJETKŮ,KTERÉ NEMAJÍ DĚDICŮ,tzv."Fonds erblose Vermögen", vzniklý převážně z peněz,které si ve Švýcarsku za války uložili Židé,kterí pak s celými rodinami zahynuli v nacistických koncentračních táborech,byl jednohlasným rozhodnutím obou komor švýcarského parlamentu rozdělen mezi dvě organisace,pečující o politické uprchlíky. Dvě třetiny dostala Švýcarská obec židovská-jednu třetinu "Schweizerische Zentralstelle für Flüchtlingshilfe". Podle původního návrhu měla dostat určitou část též Mezinárodní organisace Červeného Kříže/IKRK/,která se prý však péčí o uprchlíky z příčin rasových,náboženských či politických prakticky nevěnuje, z důvodů zásadní neutrality.
- oo NOVÉ OBRÍ STŘEDISKO"GLATT" mezi Curychem a Walliselen má 1500 zaměstnanců a musí udělat denně obrát 1 milion franků,aby krylo minimální režii.

SVĚTOVÁ KŘESŤANSKO-DEMOKRATICKÁ UNIE /UMDC-Union Mondiale Démocrate-Chrétienne/

shromažďuje zástupce jednotlivých křesťansko-demokratických stran z celého světa. Její informační středisko je v Římě, kde je též vydáván každý měsíc bulletin o stavu světového křesťansko-demokratického hnutí. UMDC má několik složek. Především je to Evropská Unie Křesťanských demokratů/EUCD/, dále Křesťansko-demokratická organizace Ameriky/ODCA/, Mezinárodní Unie Křesťansko-demokratické mládeže/UIJDC/, Evropská Unie křesťansko-demokratické mládeže/UEJDC/, Křesťansko-demokratická mládež Ameriky/JRC/, a Křesťansko-demokratické ženy latinské Ameriky/MUDCA/.

Stručný přehled o činnosti k-d stran ve světě-jak jej přináší poslední bulletin UMDC:

V Evropském parlamentu zasedá frakce křesťansko-demokratická, jež upravila návrh stanov pro cizí dělníky v zemích Evropského parlamentu. Zástupci frakce se setkali se zástupci těchto cizích pracovníků v Západním Berlíně. Pro frakci je podobný kontakt velmi cenný, protože pomůže vyřešit právní a sociální problémy cizích pracovníků v zemích Evropského hospodářského společenství a přizpůsobit tomu právní normy států EHS. Frakce se činně zúčastnila též vypracování návrhů na přímé volby do Evropského parlamentu. Návrh byl Evropským parlamentem přijat 14. ledna. Podle návrhu mají být zástupci národů do Evropského parlamentu voleni přímými volbami, a to na dobu 5 let. Volby mají být prováděny ve všech členských státech stejný den. První volby mají být provedeny nejpozději první nedělí v květnu roku 1978. Evropský parlament udělil politickému výboru mandát k projednání návrhu s příslušnými vládami a projednání nutné ratifikace návrhu Německá spolková republika: Během r. 1975 jsou v BRD tyto volby: 13. dubna Schleswig-Holstein, 4. května Saarland, 4. května Rheinland-Westfalen a 28. září Bremen. V dosavadních volbách měla CDU-CSU velké úspěchy, zvláště v Bavorsku, Hamburku, Frankfurtu, Západním Berlíně a Rheinland Falz. Tento trend voličstva je znakem pro správnou politiku CDU-CSU a ukázkou nespokojenosti voličstva s dosavadní politikou koalice SPD-FDP. Při Straussově návštěvě v Číně byly projednány, společně s předsedou Chou-En-Laiem, otázky mezinárodní a evropské bezpečnosti, problémy třetího světa a Středního Východu.

Dánsko: Ve volbách 9. ledna získala Křesťansko-demokratická strana, /Kristelig Folkeparti/ 25% hlasů. Je to velký úspěch Křesťansko-demokratické strany.

Italie: Na konferenci představitelů DC byla řešena budoucí politika a hospodářská situace země. Italská DC odmítá náměty Komunistů ke spolupráci.

Portugalsko: Nově založená Křest.-demokr. strana byla zakázána vládnoucí vojenskou juntou a komunistickým minister. předsedou Cunhalem. Sociálně-demokratické centrum Portugalska/CDS/, které od listopadu min. roku spolupracuje s Evropskou unií křesťanských demokratů, svolalo svůj první národní kongres do Oporta 25. ledna. Kongresu se zúčastnilo 600 delegátů a zahraniční hosté. Oficiálním delegátem Evropské EUCD byl její president Kai-Uwe von Hassel a generální sekretář křesťanské frakce v Evropském parlamentu De Poir. Kongres připravil v 8mi pracovních skupinách politický a hospodářský program. Další práce byly znemožněny brutálním zásahem ultra-levicových živlů a nacistickými bojůvkami.

Latinská Amerika: Místopředseda argentinské sněmovny a vynikající politický představitel Argentinské Křesťanské lidové strany/PPC/ Salvador Buzacca navštívil během své cesty po Evropě představitele CDU v Bonnu a UMDC v Římě. Těsně před tím navštívil Evropu president

argentinské Křesťanské revoluční strany/PRC/Dr.Arturo Ponzati.

V Bolivii sezostřila diktatura generála Banzera.Policie vnikla do sídla arcibiskupa v La Paz,kde chtěla zatknout belgického Dominikána pátera Eric de Wessaige.V Bolivii jsou kněží a představitelé politických stran pronásledováni.Chilská Křesťansko-demokratická strana/PDC/ podala nejvyššímu soudnímu dvoru v Chile ostrý protest proti falešným obviněním a pronásledováním svých představitelů.

Poslanci Křesťansko-demokratické strany El Salvadoru, podali žalobu parlamentu a požádali o zřízení zvláštního vyšetřovacího výboru pro krutý zákrok policie a národní milice proti sedlákům koncem minulého roku,V Caracas probíhal v únoru 2.Kongres Křesťansko-demokratických žen Latinské Ameriky.

Dr.B.H.

oo ZPRÁVY Z RADY SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA. Předseda výkonného výboru RSC Dr.Mojmír Povolný a politický tajemník výboru Dr.Jiří Horák navštívili koncem března Washington.Zúčastnili se schůze washingtonských členů zastupitelstva Rady,některé podali zprávu o činnosti Rady od zářijové schůze zastupitelstva a nastínili nové úkoly, před kterými Rada stojí,zejména ty,které se týkají mezinárodně-politické akce.Setkali se také se zástupci Československé národní rady americké v Chicagu,se kterými hovořili o možnosti spolupráce na některých akcích.

Prof.Povolný a prof.Horák byli přijati na dvou odděleních státního departementu,kde předložili aide-memoire o Radě svobodného Československa a jejich úkolech.Další schůzka byla na vedení americké odborové ústředny AFL-CIO,kde zástupci Rady poděkovali za postoj amerických odborů a zejména jejich předsedy George Meanyho v otázce detente.Dr.Povolný byl požádán,aby napsal článek o Československu pro příští číslo AFL-CIO Free Trade Union News.Zástupci Rady také navštívili ředitele Celoamerického výboru demokratické strany Andreje Valušku,kde našli plné porozumění pro práci a cíle RSC a kde byli ujištěni plnou podporou v úsilí o informování členů kongresu.

Rada svobodného Československa organizuje několik akcí při příležitosti 30.výročí druhé světové války.Rada pokládá za důležité připomenout při této příležitosti světu,že konec onoho velkého zápasu o lidská práva a svobody znamenal počátek nového potlačení těchto práv a svobod ve všech zemích,jež se dostaly do sféry sovětského vlivu a moci,včetně Československa.Snahou Rady je podpořit ty síly na Západě,jež se dosud snaží,aby konference o evropské bezpečnosti a spolupráci udržela na pořadě mezinárodních jednání otázku lidských práv a svobod pro naše národy doma. Rada svobodného Československa se proto obrátila na větší počet exilových pracovníků z akademických rad ve Spojených Státech,Kanadě,Evropě a Austrálii,aby napsali při příležitosti 30.výročí konce druhé světové války dopis o československé otázce dnešních dnů,adresovaný redakci novin,které čtou,a aby připravili širší výklad o situaci v Československu pro své senátory a poslance.

TS-RSČ

oo ANGLIE JE BÁJEČNÁ! Po debaklu československé parlamentní delegace, o němž jsme psali v minulém čísle našich ZPRÁV, poznal nedávno "zač je toho loket" bývalý náčelník sovětské KGB SELEPIN, přesto že se přestrojil do beráncího roucha "předsedy" sovětských odborů.Zpráva o tom proběhla všemi světovými informačními prostředky.

Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

IN MEMORIAM F.D.R. 1882-1945.

Před třiceti lety, 12. dubna 1945, se na všech budovách měst americké Unie objevily smuteční prapory a lidé s uslzenou tváří si sdělovali smutnou novinu: ve Warm Springs ve státě Georgia zemřel na následky mozkové mrtvice 33. president USA Franklin Delano Roosevelt. Vlajky na půl žerdi zavlály také ve velkých sovětských městech - vůbec poprvé na uctění památky cizího státníka.

F.D. Roosevelt, potomek holandských přistěhovalců, senátor, guvernér za stát New York a pak státní podtajemník námořnictva ve Wilsonově kabinetu, byl zvolen do čela Unie poprvé v r. 1932. Doba byla velmi zlá a vnitropolitická a mezinárodní situace krajně nepříznivá - vrcholila nejhlubší hospodářská krize, jakou poznal svět. Amerika měla na desť milionů nezaměstnaných, jeden podnik se pokládal za druhým, nad zemí visel černý přízrak inflace a prezident Hoover si nevěděl rady. Za této konstelace nastoupil FDR do úřadu a ihned vyhlásil svůj proslulý "New Deal", program obnovy. Pochoopil, že to hlavní je naplnit své spojence novou důvěrou. "Nejhorším nepřitelem, jehož se musíme obávat, je strach", prohlásil tehdy. Obklopil se "mozkovým trustem", štábem odborníků a vytáhl do boje. Za několik let situaci zvládl.

V letech 1938 a 1939, kdy se evropské nebe zatáhlo válečnými mraky - to už byl zvolen presidentem podruhé - vyhlásil boj lhostejnosti Ameriky k osudům neamerického světa. Správně předvídal, že nevstoupí-li USA do války, kterou brzy nato Hitler a Mussolini rozpoutali, neskončí se zápas gigantů vítězstvím demokracie. Z tradičního izolacionismu však se mu podařilo Ameriku vytrhnout až po hořké lekci, po Pearl Harboru; tehdy americká veřejnost, konsternovaná proradností vládců Říše vycházejícího slunce, uznala, že její prezident usuzoval správně. Země se probrala rázem z letargie. Začala ze svých továren chrlít obrovské spousty letadel, tanků, zbraní všeho druhu, potravin, pohonných hmot pro státy, které se postavily na odpor agresi Osy. Později vyslala na evropská a tichomořská bojiště své syny. Je ironií dějin, že právě člověk tak hluboce mírumilovný a demokraticky založený jako FDR musel vést svou vlast do nejstrašnější války lidské historie.

Roosevelt byl jediným presidentem USA, zvoleným čtyřikrát po sobě. To znamená, že neměl nepřátel, naopak, avšak opřel se o prostého občana a ten mu dal svůj mandát. A to bylo velmi, velmi dobré - že USA v kritické době neměnily kormidelníka a tím i politickou koncepci. Jednou z největších jeho zásluh v době války bylo těsné semknutí Ameriky s Británií, korunované podepsáním, v roce 1941, proslulé Atlantické Charty, která se stala základem pro budoucí Spojené národy.

Rok 1945. Rudá armáda se tlačila na Berlín, západní spojenci postupovali od Rýna k Labi. Nacistická hydra však ještě mrtva nebyla a bránila se všemi zbytky svých sil. Na Dálném východě, v Tichém oceánu, jen za cenu nesmírných lidských obětí a obrovských materiálových ztrát dobývali Američané na Japonsku ostrov za ostrovem. Nadešla Jalta. Tři vítězné velmoci si daly rendez-vous na Krymu, aby koordinovaly válečné akce na dobití německého i

japonského fašismu. Tytéž velmoce se měly též dohodnout na obrysech poválečného světa. Žel, právě na Jaltě došlo k vyhranění zájmových sfér a k vymezení demarkační linie, z níž se později, s menšími změnami, stala nešťastná - a stále platící - železná opona. Přímý, slušný a příliš důvěřivý FDR narazil na Krymu na vychytralého JVS, prosáklého jen jedinou myšlenkou: upevnit a rozšířit jím vedené komunistické imperium. Rooseveltova důvěra ve Stalina byla otřesena už pouhý měsíc po Jaltě, kvůli sovětskému stanovisku v otázce Polska. Na Krymu totiž americký prezident souhlasil s reorganizací polské vlády "na co nejširších základech demokracie". Jak jim rozuměl Josef Vissarionovič, dnes víme. Prohnaného Gruzince by byl Roosevelt také nepochybně prohlédl... kdyby mu byl osud dopřál více času. Ukovaný na pojízdnou židli řadu let a v posledních letech nemocný a unavený, zemřel dva měsíce po nešťastné konferenci. Nedožil se nejen konce světové války, ale ani války studené, sovětských anexí a satelizace východní Evropy.

Minulo třicet let. Přesto, že je svět stále rozdělen na nepřátelské bloky, že všemi kontinenty obchází strašidlo zhovadilého komunismu a že východní Evropa už pomalu tři dekády krouží v sovětském orbitu... zásady, jímž Roosevelt tak věřil, zůstávají v platnosti. Ideály pro naši utrápenou planetu, vrženou do náruče násilí: víra v člověka, v demokracii, ve slušnost, v rovné přátelství, ve spolenectví bez podlosti. Dnes, stejně jako v letech 1933, 1938 či 1945 a snad ještě naléhavěji než tenkrát - je nám třeba zvítězit, rooseveltovsky řečeno, nad nejhorším nepřitelem, jímž je strach.

Stanislav M. Kříž

- oo VZPOMÍNKY ZESNULÉHO JOSEFA SMRKOVSKEHO, na události jejichž osou byl rok 1968, uveřejnil italský komunistický týdeník "Giorni-Vie nuove" a po něm česky římské "Listy". Obsahují mnoho zajímavých a doposud nikde neuveřejněných podrobností, které osvětlují zejména atmosféru, jaká tehdy zavládla a vyvíjela se mezi vládnoucí komunistickou "elitou". Pokusíme se v příštím čísle ZPRÁV se k nim vrátit. Škoda je, že se nezabývají také oním protikomunistickým osvobozovacím a uvědomovacím hnutím, které tehdy současně a spontánně probíhalo prakticky ve všem československém lidu, které hrozilo dříve či později celou onu elitu smést a jehož stále nabývající mohutnost a hrozící nezadržitelnost byla nepochybně nejvlastnější příčinou sovětské invaze. Ti "nahore" byli tehdy ovšem od lidu tak dokonale odděleni, vlastní vinou, že hnutí, které v něm probíhalo, nejenom nechápali, ale dokonce si je vykládali ve svůj prospěch.

- oo PROTESTANTSKÝ LÉKAŘ Dr. Siegfried Ernst z Ulmu promluvil v rozhlasovém vysílání "Vox Fidei" s velikou úctou o papeži Pavlu VI a o jeho encyklice "Humanae vitae", v níž varuje před zneužíváním možnosti zábrany početí a umělých potratů. Dr. Ernst vyslovil podiv nad počínáním některých katolických theologů, mezi jinými i prof. Kunga, kteří statečný a pevný postoj Pavla VI zlehčují a prohlásil, že totéž mínění jako on má velmi mnoho věřících z protestantských kruhů, kteří v katolickém papeži vidí "poslední ještě existující morální a duchovní autoritu novodobého světa".

DĚDICKÉ PRÁVO A MANŽELSKÁ SMLOUVA.

Švýcarský občanský zákoník z 10.prosince 1907/ZGB/ s příslušnými doplňky a nařízeními je odlišný, v záležitostech dědického práva a pozůstalosti, od československých zákonů. O dědickém právu pojednává třetí díl zákoníku v člancích 457 až 640, doplněný platnými články 22 až 27 spolkového zákona z 25.června 1891 a dalšími nařízeními.

Ve Švýcarsku jsou zákonnými dědici pokrevní příbuzní, dále přeživší manželka či manžel a adoptované děti. Pokrevní příbuzní jsou rozděleni na tři kmeny-parentely/Stämme/Dle čl.457 ZGB jsou nejbližšími dědici potomci zůstavitele/1.kmen/. Jsou to jeho děti, vnuci, pravnuci. Po jeho smrti dědí pozůstalost děti, a to rovným dílem. Pokud již dítě na živu není, nastupují na jeho místo potomci dítěte. Pokud zůstavitel nezanechal potomků, dědí pozůstalost dle zákona jeho rodiče a to každý jednou polovinou/2.kmen/. Není-li některý z rodičů již na živu, dědí část, jež by na něj připadla, jeho potomci-děti avnuci-/vzhledem k zůstaviteli sestry a bratři/, či jejich děti/synovci a neteře zůstavitele/. Nežije-li někdo z pokrevních příbuzných 1.a 2.kmene, dědí pozůstalost jeho prarodiče /děd a babička/ a pokud již nežijí, jejich potomci/3.kmen/. Jestliže již nejsou na živu ani příbuzní 3.kmene dědí vyjíměčně pozůstalost praprarodiče zůstavitele, ale pouze užívání dědictví-/Nutzniessung/ a to pouze osobně a po dobu jejich života. Nemanželské děti matčiny jsou postaveny na roven manželským, otcovy nemanželské děti pouze tehdy, jsou-li uznány buď otcem nebo soudním rozsudkem. Dědí-li společně s manželskými, dědí pouze polovinu toho co manželské. Manžel či manželka, kteří přežili zůstavitele, dědí dle zákona čtvrtinu pozůstalosti do vlastnictví, nebo polovinu do užívání, pokud jsou na živu příbuzní 1.kmene. Nezanechal-li zůstavitel pokrevních potomků a má nastoupiti dědic 2.kmene, dědí pozůstalý manžel ze zákona čtvrtinu do vlastnictví a tři čtvrtiny do užívání. Vedle dědiců 3.kmene dědí pozůstalý manžel polovinu do vlastnictví a polovinu do užívání. Jestliže nežijí ani příbuzní 3.kmene, dědí pozůstalost celou. Pokud žádný z těchto dědiců již nežije a neexistuje testament, připadá dědictví státu.

Dle čl.472 ZGB jsou kantony oprávněny rozhodnouti při dělení v 2.kmeni jinak než předepisuje zákon. Občanskému zákoníku se podřídily kantony Aargau, Baselland, Schaffhausen, St.Gallen, Thurgau a Zürich. Zanechává-li zůstavitel testament, nemůže vydědití zákonné dědice. Všichni zákonní dědici mají nárok na povinný díl z dědictví. Povinný díl obsahuje pro potomky zůstavitele tři čtvrtiny jejich zákonného nároku, pro rodiče zůstavitele polovinu a pro sourozence jednu čtvrtinu, pro přeživšího manžela či manželku celý nárok dle zákona, či polovinu dědictví, je-li sám zákonným dědicem. Zůstavitel může přeživšího manžela poděditi též tak, že mu zanechá užívání dědictví, samozřejmě s vyjímkou povinných dílů. Při event. provdání ztrácí uživatel polovinu užívání.

Užívání/Nutzniessung/se ovšem rozumí skutečné užívání bez spotřebování. Tak na př.z hotového kapitálu smí brát uživatel pouze úrok užívaný nábytek nesmí prodati atd.

Vydědění může vysloviti zůstavitel pouze z důvodů zákonných. Dle čl.477 ZGB může se tak stát, jestliže eventuelní dědic počal proti zůstaviteli či osobám jemu blízkým těžký zločin, nebo porušil-li těžce své rodinné povinnosti/ jednání proti životu, vydírání, tj. činy postižitelné trestním zákonem. Vydědění nemůže nastat třeba např. pro nesouhlas se sňatkem, dále pro vstup do kláštera, přestup k jiné víře atd.

Formy posledního pořízení jsou uvedeny v čl. 481 až 536 ZGB. Zůstavitel má právo pořídit o svém jmění testament nebo dědickou smlouvu. Nesmí ovšem při tom zbavit zákonné dědice jejich povinného dílu. Své poslední pořízení může podložit různými podmínkami, při čemž podmínky nesmyslné či nezákonné činí poslední pořízení neplatným. Pokud v testamentu není pojednáno o celém dědictví, chybějící část připadne zákonným dědicům. Nejobvyklejší formou je testament, psaný vlastní rukou. Je to nejjednodušší a nejlevnější forma posledního pořízení. Zákon předepisuje, aby byl od počátku až do konce psán vlastní rukou zůstavitele, musí jím být datován s označením místa, kde byl psán, a musí jím být podepsán. Z textu musí jasně vyplynout, kdo je dědicem. Má být psán na trvanlivém papíře, pokud možno inkoustem. Může být uschován doma, v kanceli, u advokáta, notáře či soudu. Dle čl. 556 ZGB musí být po umrtí ihned předán soudu. Při jeho pořizování doporučuje se dát si jeho podpis ověřit u notáře na důkaz, že podepsaný je skutečně zůstavitelem. Poplatek za to je 8 Fr. Dále se doporučuje event. dát testament do úschovy notáři bydlíště. Notář zapíše skutečnost do kontrolní knihy testamentů a vydá o tom zvláštní osvědčení. Poplatek za úschovu je 20 Fr. Je samozřejmé, že testament může být kdykoliv znovu změněn. Potom platí testament dle posledního data před umrtím. Příklad testamentů by byl asi následující: "Můj testament. Pro případ svého umrtí činím já, podepsaný...../jméno, datum, místo narození, nynější bydlíště/toto své poslední pořízení. Odkazuji své manželce, svým dětem/jméno, narození, bydlíště/... Pro případ umrtí manželky nastupuje jako dědic...." Nebo "jako svého jediného dědice jmenuji....". Je samozřejmé, že zůstavitel může určit v testamentu další odkazy a jmenovat další dědice. Může též napsat "Své manželce... odkazuji celé jmění s výjimkou povinného dílu pro".

Veřejný testament je další formou testamentu. Je to testament sepsaný u notáře či soudu nebo jiných úředních osob, nebo též psaný dalšími osobami. Potřebuje podpis zůstavitele a podpisy dvou svědků, všechny ovšem ověřené. Svědkové nesmí být osoby nesvéprávné, neznalé písma, pokrevní příbuzní ani manželka.

Testament nouzový-ústní se provádí v případě nebezpečí umrtí, epidemie, válečných událostí a pod. Musí být potvrzen dvěma svědky, kteří musí dle možnosti co nejdříve provést úředně ověřený zápis o této formě testamentu. Pokud zůstavitel může dodatečně sepsat řádný testament, ztrácí nouzový testament po 14 dnech platnost. Nouzový testament musí být svědky podepsán, sepsán jimi vlastnoručně s označením místa a času, a zdůvodněn, proč bylo této formy použito.

Dědická smlouva je smlouva mezi dvěma osobami, provedená s jejich souhlasem. Provádí se ve formě veřejného testamentu, při čemž každá strana přenechává druhé dědictví za předpokladu vzájemného plnění. Tato úřední listina musí být podepsána svědky a oběma stranami.

Manželská smlouva /Ehevertrag/ patří též do záležitostí dědického práva, a to při smrti jedné strany. Pojednává o ní ZGB na více místech, dále nařízení spolkové rady z 27.9.1910, z 1.6.1953 a z 13.9.1960/Verordnung über Zivilstandswesen/. Jejím obsahem je poměr mezi manžely, pokud se týká nynějšího i budoucího majetku. Smlouva může být uzavřena buď při svatbě či během manželství. Švýcarské právo zná trojí druh vlastnictví: Güterverbindung, Gütertrennung a Gütergemeinschaft. Manželé v manželské smlouvě si mohou zvolit jakou formu vlastnictví chtějí. Při odděleném majetku každý z manželů ponechává si vlastní majetek, nese pouze za něj risiko a neručí za

druhého/např.v konkursu/.V případě společného majetku/Gütergemeinschaft/ není rozdílů mezi jměním muže a ženy.Všechno patří manželům společně.Toto společenství není ani tak rozhodující pro okamžitý stav,jako při smrti jednoho z manželů. Tím prakticky patří manželská smlouva do dědického práva. Je samozřejmé,že může býti doplněna také testamentem manželů. Prakticky se provádí manželská smlouva takto:Oba manželé si vyžádají u příslušného okresního soudu bydliště zmocnění,že souhlasí,aby byli podrobeni při manželské smlouvě švýcarskému majetkovému právu.Většina notářů toto vyžaduje-samozřejmě pouze u cizinců-proto,aby se event. předešlo při jednání o dědictví sporům či zásahům se strany státu, jehož občany manželé dosud jsou.Na př.by se mohlo stát,že zákoní dědici v ČSR by mohli žádat,při jednání o pozůstalosti,aby uzavřená manželská smlouva byla prohlášena za neplatnou,protože manželé v době uzavření podléhali majetkovému právu československému. Proto je správné,aby zmocnění civilního soudu bylo ke smlouvě přiloženo.Oba manželé před soudem prohlásí,že se dobrovolně podrobují švýcarskému majetkovému právu. Na základě tohoto prohlášení a po vysvětlení okolností z toho vzešlých příslušnou úřední osobou,soud rozhodne,že souhlasí s prohlášením manželů a toto povoluje.Oba manželé obdrží o rozhodnutí soudu výměr a zaplatí celkem 80 Fr.poplatků. Potom zajdou oba společně k notáři bydliště, kde manželskou smlouvu uzavřou.Manželská smlouva může mít různý obsah.Bude z ní zřejmo,kde a před kterým notariátem byla uzavřena, jsou tam jmenováni oba manželé s daty narození a s bydlištěm, s datem uzavření a místem sňatku,místem prvního manželského bydliště a nynějšího bydliště.Bude tam výslovné prohlášení,že dosud nikdy manželskou smlouvu neuzavřeli.Protože dosud jsou pod zákoným stavem majetkového spojení,prohlašují oba manželé,že má mezi nimi být společné vlastnictví majetku.Po smrti jednoho z manželů pak má dědit druhý manžel,pokud to neodporuje povinným nárokům zákonného dědice.

To je ovšem jen jeden z příkladů smlouvy.Smlouva může mít různý obsah.Příklad zde uvedený zdůrazňuje,že pro budoucnost je majetek společný a po umrtí jednoho z manželů že patří do dědictví pouze polovina společného majetku; z této smlouvy má pak přeživší manžel nárok na svůj zákonný díl,resp.další zákonný dědic má nárok pouze na povinný díl z poloviny majetku/jestliže byl sepsán tento testament./.

Manželská smlouva potřebuje ke své platnosti povolení poručenského úřadu.Manželé si po uzavření a podepsání smlouvy u notáře toto povolení obstarají sami.

Je samozřejmé,že ve smlouvě mohou býti různé výminky,jako např. označení manželova a manželčina jmění atd.

Toto vše je stručný obsah dědického práva dle švýcarských zákonů.Je nutno ovšem ještě zdůraznit,že zákoní dědici s oprávněním na povinný díl,se mohou nalézat kdekoliv-ve Švýcarsku nebo mimo jeho území,včetně Československa.

Dr.B.H.

oo DVA MILIONY LIDÍ ČESKOSLOVENSKEHO PŮVODU žije prý dnes za hranicemi ČSR - podle pražského rozhlasu.Nejvíce v USA,v Kanadě,v Austrálii a v Lat.Americce - méně v Rakousku,Francii,Švýcarsku,NSR a v "socialistických" zemích.Emigrace z českých zemí začala v roce 1841, ze Slovenska v.r.1891. Do roku 1900 se vystěhovalo ze Slovenska asi 1,5 mil.lidí - z českých zemí asi 1,3 mil.. V USA žilo na konci první světové války 1,24 mil.občanů přišlých z Československa - v roce 1960 tam bylo těchto emigrantů "první generace" již jen 217.000.

JAK DÁLE V NATO.

Severoatlantické obranné společenství vstoupilo 26.června 1974 podpisem nové deklarace do druhého čtvrtstoletí své existence. Dva týdny před tím zamítla těsná většina poslanců amerického kongresu návrh senátora Mansfielda, aby Spojené Státy odvolaly ze zámorí 125.000 vojáků. Obě rozhodnutí znamenala pro NATO velký úspěch, neboť atlantické společenství zůstalo v neporušeném stavu a byla mu dána částečně nová vojenská a politická náplň. Deklarace stanovila politickou základnu společenství, definovala vztahy partnerů, jejich společné zájmy, povinnosti a zásadní cíle. Vojenským cílem aliance je nepřipustit vznik a uznání situace, ve které by se některý ze spojenců mohl dostat pod politický nebo vojenský nátlak zvenčí. Společenství musí odstrašovat a případně odrazit akce nepřítele z kterékoliv strany, namířené proti nezávislosti a územní celistvosti některého ze spojenců. Nepřítel není definován výslovně. Principy aliance jsou: odmítání každé formy agrese, uplatňování demokracie, rovnosti, solidarity a respektování lidských práv.

V posledních letech před podpisem deklarace se zesilovalo napětí uvnitř NATO, obzvláště mezi evropskou skupinou a Spojenými státy. Chyběla opravdová vzájemná důvěra a přibývalo hospodářských sporů. Američané totiž zahájili "détente" s Moskvou a Pekingem bez konsultace se svými spojenci; Evropané nebyli ochotni nést zvýšené náklady pobytu amerických vojáků v Evropě, kladli obchodní překážky americkým exporterům atd. Po Říjnové válce 1973 na Blízkém Východě se v NATO objevila ještě jedna vážná trhлина, kterou byla nesolidarita partnerů při arabském naftovém bojkotu jednoho ze spojenců. Od té doby následovalo všeobecné zhoršování hospodářské situace, které dále rozkládalo již tak notně narušené atlantické vztahy. Napětí dosáhlo svého vrcholu hlasováním v Kapitolu o odsunu amerických vojáků z Evropy. Podpisem nové deklarace mělo být napětí uvnitř aliance odstraněno. Bylo předepsáno společné řešení problémů a podrobné vzájemné konsultace o záležitostech společného zájmu. Napětí uvnitř Severoatlantického společenství od loňského léta opravdu polevilo, problémů však nebylo.

V důsledku špatné světové hospodářské situace musí dnes NATO čelit výzvě na několika frontách současně: musí udržovat strategickou rovnováhu sil vůči Varšavskému paktu, zvětšit přínos evropských partnerů do celkové obrany a vyřešit naléhavé problémy hospodářského, politického a sociálního rázu. Nesplnění těchto úkolů může vést ke ztrátě vojensko-strategické rovnováhy v neprospěch Západu. Jeho vojenská stabilita spočívá na stabilitě hospodářské a politické. Všechny tři jsou nutně úzce spjaty, vojenská však musí mít vždy přednost. Je proto znepokojující, když některé členské země NATO se snaží řešit své hospodářské těžkosti zmenšováním vojenského rozpočtu a početního stavu vojska, zkracováním doby základní vojenské služby. Tak snad částečně vyřeší problémy ekonomické, ale na úkor obranyschopnosti. To je v rozporu s cíly deklarace společenství.

V prvních dvaceti letech NATO byly rozsah a naléhavost společné obrany téměř výlučně funkcí možného válečného konfliktu mezi Východem a Západem, napadení se strany SSSR. Svornost spojenců byla souběžná se stupněm agresivity Sovětů. V posledních letech, v průběhu "uvolňování mezinárodního napětí", Sověti snížili svoji otevřenou agresivitu vůči průmyslovému Západu, což vedlo pomalu ale jistě k ochabování obranného úsilí a jednoty v atlantické alianci. Takto vyvolané rozkladné síly jsou snad stejnou měrou ještě zesilovány vnitřními těžkostmi politickými, hospodářskými a sociálními.

Spojenci musí čelit i silnému nepříteli vnitřnímu, který je zá-
ludnější než vnější. Jsou jím vysoké míry inflace ve většině spo-
jeneckých zemí, značná nezaměstnanost v některých z nich, která
způsobuje sociální nejistotu a neklid, vysoká státní zadluženost
Velké Británie a Itálie, nedostatek laciných zdrojů energie v
Evropě. Řešení se hledají mezi jiným, také ve zmenšování vojenských
výdajů. Např. Velká Británie plánuje snížení příštího vojenského
rozpočtu o 15%, tzn. téměř o 1 miliardu dolarů, stavu vojska o 50 000
mužů, zrušení transportního letectva dlouhého doletu; Itálie plá-
nuje snížení stavu vojska o 65 000 vojáků, zkrácení vojenské služ-
by v pozemní armádě na 12 měsíců; zkrácení vojenské služby na 12
měsíců plánuje i Holandsko, Belgie dokonce na 6 měsíců.

V loňském roce NATO v celku sice zvýšilo svůj rozpočet, ale jen
"na papíře", jak prohlásil generální tajemník NATO Luns. Zvýšení
rozpočtu bylo převážně spotřebováno zvýšenými výdaji na nákup
pohonných hmot, provoz letadel a lodí a na vyšší platy, vojáků i
civilistů. Co zbylo, bylo použito k náhradě zastaralé výzbroje.
V rozporu s cíly deklarace se tak zeslabuje obranyschopnost NATO.
Generální tajemník Luns přiznal, že Varšavský pakt má v Evropě
téměř absolutní převahu v konvenčních ozbrojených silách nad NATO.
Dodal však, že není třeba se zhepokojet, neboť nad Evropou je
americký "jaderný deštník" a NATO prý je jen obrannou organizací,
která nepotřebuje vojenskou převahu!

Američané si však tak sebejistí nejsou. Americký ministr obrany
Schlesinger při obhajobě rozpočtu 1975/1976 svého ministerstva
vyzval kongres, aby schválil požadované zvýšení 8 miliard dolarů
a učinil konec neustálému snižování vojenských rozpočtů USA v
posledních letech. Uvedl, že vojenský rozpočet klesl od r. 1964
o 30%; tehdy činil jeho podíl na státním rozpočtu 42%, dnes již
jenom 27%. Oproti tomu prý Sovětský svaz zvyšuje ročně svůj vojen-
ský rozpočet o 3 až 5% při konstantní ceně rublu. Ročně prý vydá
na konvenční zbrojení až o čtvrtinu více než Spojené státy.

Vysoké náklady na vydržování téměř 4 milionů vojáků NATO s
rozpočtem 132 miliard dolarů/1974/by se daly podstatněji snížit
harmonizací vojenských výzkumů a vývoje v USA a v Evropě a stan-
darizací výzbroje, což by dovolilo i racionálnější zbrojní výrobu.
Standardizace zbraní je mnohem pokročilejší ve Varšavském paktu
než v NATO a zvyšuje tak dále jeho vojenskou převahu. Dvě letecké
flotily NATO v severní Evropě kupř. používají 5 druhů střeliva,
4 druhy bomb, 15 typů závěsných nádrží; v NATO jezdí 8 typů tanků,
používá se 31 protitankových zbraní. Některé národní tankové jednot-
ky by si v boji nemohly pomáhat, neboť jezdí na rozdílné pohonné
látky a používají náboje rozdílných ráží; vojenské lodě 5 spojenců
mají zaveden jeden elektronický systém, zatímco lodě ostatních 3
spojenců používají systém jiný. Taková nejednotnost znamená plýtvání
peněz, lidskými silami a časem. Dle mluvčího NATO by se dalo
harmonizací vojenských vývoje a výroby ročně ušetřit na 4 miliardy
dolarů, polovina zásobovacích jednotek, jejich přepravních letounů
a polovina času, nutného k uvedení jednotek do boje. O standardi-
zaci spojenci hodně mluví, někteří z nich si ji ale představují
jako zavedení svých vlastních národních zbraní jako standardu.
Vede je k tomu nacionální zbrojní politika podporovaná ctižádostí
vlastních vojenských techniků.

Velkou zatěžkávací zkouškou prochází severoatlantické společenství
na svých jižních evropských křídlech: v Řecku, v Turecku a v Portu-
galsku. Řecko v srpnu loňského roku po invazi Turků na Kypr vy-
stoupilo z NATO. Začátkem letošního roku zahájilo diplomatické jed-
nání s Američany o podrobnostech tohoto výstupu a o revizi dvou-

stranné vojenské dohody mezi Řeckem a Spojenými státy. Na podkladě této dohody mají Američané v Řecku námořní a letecké základny a zařízení, na kterých je trvale asi 4000 amerických vojáků. Velmi důležité, i ze zásobovacích a finančních důvodů, je právo používání řeckých přístavů loďmi americké 6. flotily. To vše je teď uvedeno do nejistoty. Začátkem února rozhodl americký Kongres okamžitě zastavit vojenskou pomoc Turecku, protože prý nebylo dosaženo dostačujícího pokroku při řešení kyperské krise. Turky to rozhořčilo a hovoří rovněž o revizi statutu přítomnosti amerických vojáků v Přední Asii. Na vojenských základnách a zařízeních jich je na 7000. Přičteme-li k tomu nepřátelství Řeků a Turků, které může snadno vyústit v otevřenou válku, pak je zřejmé, že ještě nikdy nebylo postavení NATO na jeho jihovýchodním křídle tak riskantní jako dnes. Při tom je to prostor s první strategickou důležitostí, ve které mají základny USA a NATO rozhodující význam pro odvrácení případného sovětského útoku a pro kontrolu situace na Blízkém a Středním Východě.

Závažná situace je i na jihozápadním křídle NATO, v Portugalsku. Od loňského vojenského puče probíhá v zemi po padesáti letech diktatury demokratizační proces s rizikem politického skluzu doleva nebo opět doprava. Politické vření probíhá za hospodářské krize, vysoké inflace a nezaměstnanost. V této labilní situaci nezůstávají východoevropští komunisté nečinní. Hospodářským vlivem /uzavřeli s Portugalskem již řadu hospodářských smluv/ a manévrováním portugalských komunistů se snaží ovlivňovat další vývoj. Postupují však velmi obezřetně, neboť mají před očima případ v Chile. Ze zkušenosti vědí, že rychlá socializace některé západní země vede k puči zprava. Považují zřejmě Portugalsko za zkoušku, jak dalece může západní země začít být neutrální a socialistická, než nezasáhne NATO či Američané. Řecko, Itálie, Španělsko by pak následovaly. Vývoj situace v Portugalsku sledují v NATO velmi bedlivě. Sovětská snaha získat portugalský přístav pro svou atlantickou rybářskou flotilu byla v zárodku zlikvidována a letecko-námořní manévry NATO koncem ledna před portugalským pobřežím daly dostatečně najevo, co lze očekávat, kdyby se Portugalsko dalo cestou komunistického vývoje. V takovém případě by byl dotčen zásadní vojenský cíl NATO - nepřipustit situaci, ve které by některý spojenc nátlakem zvenčí mohl pozbyť svoji nezávislost. I když je uplatnění tohoto bodu deklarace pro řešení vnitřních problémů NATO mimořádně sporné, je přece možné, že spojenci by společně tento bod uplatnili v krajní situaci vyloděním vojáků v Portugalsku. Byl by to analogický případ obsazení Československa vojsky Varšavské smlouvy v r. 1968. Tím by se v NATO jeden problém vyřešil, vyvstalo by ale několik nových.

J. Z.

- oo SOPKA BUDE VYRÁBĚT ELEKTRICKÝ PROUD. Sovětská agentura TASS oznámila na konci minulého roku, že sovětsí vědci vypracovali projekt na využití tepelné energie sopky Avatčinskaja spoka na ostrově Kamčatka. Do sopky má být navrtáno několik otvorů jdoucích až do hloubky 3 tisíc metrů. Do těchto otvorů bude přiváděna voda z nedaleké řeky, která se v sopce přemění ve vodní páru. Takto vyrobená pára bude jinými otvory odváděna a bude pohánět turbíny, vyrábějící elektrický proud. Kapacita této nové, svou konstrukcí originální elektrárny, má činit 300 tisíc kW. Kdy se na uvedeném projektu začne pracovat, nebylo dosud oznámeno.

Ing. M. Č.

- ooo PRESIDENT SVOBODA po "intenzivním a komplexním léčení" opět opustil pražský Sanops. Jeho zdravotní stav však "nadále vyžaduje systematickou lékařskou péči". Poprvé byl Svoboda hospitalisován loni v dubnu, v červnu propuštěn, avšak v červenci znovu přijat na kliniku.
- oo VÍCE NEŽ STO VĚHLASNÝCH SVĚTOVÝCH INTELEKTUÁLŮ, mezi nimi mj. A. Rubinstein, I. Stern, E. Ionco, A. Lwoff a řada dalších laureátů Nobelových cen, protestovalo proti vyloučení Izraele z tzv. regionálních skupin Unesco. "Organizace má hlavně morální a nikoliv politické poslání", prohlásil A. Lwoff. Jejím cílem je podporovat vše, co státy spojuje, a ne to, co je rozděluje."
- oo N. CEAUŠESKU byl jediným šéfem strany sovětského bloku, který se nezúčastnil nedávného sjezdu maďarské partaje. Ač jeho jméno nebylo nikdy výslovně citováno, právě jemu patřila mnohokrát opakovaná varování, že "jakékoliv odchýlení od spolupráce s SSSR nahání vodu na mlýn imperialistům". Maďarský tisk Rumuny v poslední době dost ostře kritizoval a pozorovatelé soudí, že jak Ceaušeskova absence v Budapešti tak invektivy tisku signalisují nové zhoršení maďarsko-rumunských vztahů.
- oo NĚMECKO-AMERICKÁ SONDA HELIOS se v sobotu 15. března přiblížila 46,290.000 km ke Slunci. Přístroje vyděly silné zahřátí a oznámily na zem informace o magnetických polích, kosmickém prachu, slunečním větru a tzv. sluneční plasmě. Sonda také překonala dva rekordy: ze všech družic, postavených lidskou rukou, se ke slunci přiblížila nejvíc a překonala také rychlost ostatních sond - pohybuje se totiž 237.787 km/hod.
- oo Podle egyptského tisku dosáhla KÁHIRA v r. 1975 počtu 8,405.000 obyvatel. Číslice zahrnuje i četná vzdálenější předměstí. Prudký růst vyvolal zejména masový odchod lidí z venkova do hlavního města. Při dnešním tempu by měla Káhira v r. 2000 mít přes 20 milionů duší.
- oo 1,,621,,794,696.000 dolarů-tuto FANTASTICKOU ČÁSTKU vydaly USA na zbrojení účely za poslední dvě století. Napsal to časopis "American Heritage" a dodal, že je to o 19,5 miliard více, než výdaje na zdravotnictví, školství, sociální účely a veřejnou správu dohromady.
- oo "Energicky odmítáme pomluvy a útoky ze západu, zejména NSR, stejně jako osočování se strany emigrantů, kteří hrubým způsobem zkreslují náboženský život v Československu", prohlašuje se v závěrečném komuniké sjezdu katolického duchovenstva organizace "Pacem in terris", který se konal počátkem tohoto roku v Praze.
Ke komuniké není třeba co dodávat. O povaze jednání Plojharovců výmluvně svědčí nejen to, že rezoluci uveřejnilo v normalizované Ministerstvo kultury a rozšířila ČTK, ale i následující text:
"Katoličtí kněží jednomyslně slíbili podporu mírové politiky Sovětského svazu a zemí socialistického tábora k vytvoření vhodných podmínek mezi katolickou církví a československým státem".
- oo V Praze zemřel profesor JAN MUKAŘOVSKÝ. Kolem jeho osoby se rozvinula zajímavá diskuse na stránkách Neue Züricher Zeitung svědčící o tom, že o poměrech v naší vlasti se ve Švýcarsku ví mnohem více nežli se někdy domníváme. Oslavný článek "Tod des Prager Strukturalismus? Jan Mukařovský 1891-1975", který napsala Alice Kratzer, podrobil totiž ostré kritice dopisovatel NZZ R. F. Lamberg, který poukázal na politický profil tohoto bývalého rektora

Karlovy Univerzity: "Je skutečností, že za panování rektora Mukařovského desítky nekomunistických profesorů a docentů musely z university odejít a to okamžitě bez výpovědní lhůty a bez jakékoliv právní ochrany; že stovky-ne-li tisíce-studentů byly vyloučeny z Alma Mater Pragensis a zařazeny do trestních pracovních útvarů... Mukařovský byl první osobou akademického světa československého v době, kdy mít u sebe knihu Keynesse nebo Masaryka-anebo přiznat se k onomu strukturalizmu, ke kterému se Mukařovský dříve hlásil, ale který pak v zájmu své kariery slavnostně odsoudil-znamenalo být z university vyhozen a nastoupit kariéru dělníka v kamenolomu....".

oo "MOZEK A VĚDOMÁ ZKUŠENOST" byl název konference, kterou uspořádala nedávno Pontifikální akademie věd v Římě. Asi to neměla dělat. Alespoň se za to na ní moc zlobí Doc.T. Radil v letošním čísle 12. československé "Tribuny". Zejména prý papež Pavel VI neměl říci to, co řekl: "Chceme využít této příležitosti... abychom vám potvrdili postoj uznání a důvěry církve k vědeckému myšlení vůbec". Autoru hněvného článku nejsou zřejmě známy pravé skutečnosti, jako ostatně i mnohým jiným lidem odchovaným protináboženskou propagandou, která prezentuje církev a náboženské uvědomění jako úhlavní nepřítel vědy. Naproti tomu je pravdou, kterou je možno si ověřit v každé školní učebnici dějepisu-snad i za "Železnou oponou", že kolébkami přírodních věd byly již ve středověku instituce církevní nebo jim příbuzné- a že i v době nové a zcela nejnovější vděčí přírodní vědy za svůj rozvoj zejména osobnostem nábožensky uvědomělým/Rutherford, Darwin, Einstein, Planck, Eddington, Jung, Weizsacker, Jordan, Schrödinger, von Laue a další a další/.

oo Dva a půl metru dlouhá krajta napadla v jihoafrickém Durbanu dospělého muže, na něhož se spustila se stromu. Náhodní diváci hada vyplašili a tak zachránili oběť před jistým zadržáním. Napadený strávil řadu dní v nemocnici s pohmožděnými žebry.

oo DVAKRÁT O RYBÁCH ...Coelacanthus je jméno ryby, která je nejstarší živou relikvií z dávných geologických dob, kdy život existoval pouze v oceánech; její vývoj se totiž po miliony let vůbec nezměnil. Ryba žije vzácně v hlubinách kolem Komorského souostroví. Americké vědecké expedici, která se právě vrátila z této končiny Indického oceánu, se nepodařilo ulovit ani jediný exemplář, avšak odkoupila od místních rybářů dva Coelacanthy /36 a 18 kg/, ulovené již před dvěma lety a chované od té doby v chladícím boxu.

V Kostnickém jezeře chytili dva rybáři-na udici-sumce, vážícího 103 kg. Ryba, polapená poblíž ostrůvku Reichenau, měřila 185 cm a její stáří odhadli odborníci na asi 40 let.

oo "Pětihvězdičkový" americký generál ve výslužbě OMAR BRADLEY byl postižen mrtvičným záchvatem. Bradleyovi, který řídil americké invazní operace v létě 1944, je dnes 82 let.

oo Známý astronom LUBOŠ KOHOUTEK objevil letos dvě nové komety, nazvané "1975-b" a "1975-c". Jsou vzdáleny od Země 100 a 180 milionů kilometrů a nelze je pozorovat jinak než silnými teleskopy.

oo DVA PROFESORI university v Helsinkách vynalezli přípravek, který brání vypadávání vlasů a vyvolává růst nových. "Tekutina, již nutno používat denně přes půl roku," uzdravila "prý šest z deseti plešatců, kteří se nabídli jako pokusná morčata.

"ČERSTVÉ MRTVOLY" A HODNOTA LIDSKÉ SMRTI.

Dr. Willard Gaylin, prezident amerického Institute of Society, Ethics and the Life Sciences, který zkoumá problémy z oboru sociologie a ethiky navrhl v loňském zářijovém čísle časopisu "Harper's", aby těla zemřelých či smrtelně zraněných lidí nadále sloužila lidské společnosti. Podle Gaylina by tělo umírajícího, které se nachází ve stadiu klinické smrti, mělo být odevzdáno do další péče lékařského a zdravotnického personálu. Pomocí umělého dýchání, zaváděním živných roztoků do žil a dalšími zásahy by se prý tito "živí mrtví" mohli udržovat ve stavu podobném životu. Podle doktora Gaylina, který je lékařským odborníkem, by se měla zřídit tzv. Banka živých mrtvol, takřka jako lékařský sklad lidských náhradních dílů. Zde by byly "na skladě" především oběti vražd, sebevražd a dopravních smrtelných nehod. Takovéto "čerstvé mrtvoly" - Gaylin je nazývá "neomorts" - by mohly za speciálních podmínek sloužit lékařům, a tak celému lidstvu, po dlouhá léta.

Tito "neomorts" by prý mohli produkovat nejen lidskou krev, ale i kůži, kostní dřen, jednotlivé tělní údy a orgány, které by dále sloužily pro účely krevní transfuze, transplantace nemocných či opotřebovaných orgánů atd. Na "neomorts" by se prý dále mohly zkoušet různé antigeny, léky nejrůznějšího druhu a původů, do jejich tkání by se mohly pokusně transplantovat rakovinotvorné buňky, injekčně vstříkovat různé virové infekce, jedy a jiné lidskému organismu cizí látky. Na "neomorts" by se mohly zkoušet různé terapeutické zásahy, studenti medicíny by si mohli na nich cvičit vyšetřování pacientů.

"Neomorts" by byli katalogizováni a statisticky podchyceni, tak jak je to běžné u zboží na skladě. Pomocí computerů by se mohlo v minimálním čase zjistit, kde se ta která "živá mrtvola" nachází a které náhradní údy či orgány lze z ní použít pro neodkladnou transplantaci či transfuzi po těžkém úraze či v kritickém stadiu určité choroby.

Dr. Gaylin se domnívá, že "neomorts" by se mohli dále využít jako živné kultury pro produkci lymfocitů, hormonů, antigenů a jiných, v moderní humánní medicíně nepostradatelných látek.

Návrhy Dr. Gaylina lze hodnotit jako praktické a užitečné. Nevyřešeným problémem však zůstávají etické aspekty, to jest pieta vůči nebožtíkovi - "neomort". Rovněž názory pozůstalých příbuzných bude asi třeba respektovat. Dále není známo, jak dlouho bude možné "neomorts" ve funkci zdrojů náhradních součástí uchovávat a zda jimi vyprodukované tkáně, krev, orgány atd. budou ohrožené, dosud žijící lidské organizmy ochotny přijímat. /Dle tisku BRD/

Ing. M. Č.

- oo POČET CIZINCŮ VE ŠVÝCARSKU činil ke konci roku 1974 celkem 1,064.526 - bez mezinárodních funkcionářů, bez sezonních dělníků a bez těch, kteří docházejí do Švýcarska jen za prací, majíce bydliště mimo ně /Grenzgänger/. Z tohoto počtu bylo asi 56% tj. 593.525 výdělečně činných. Proti předchozímu roku je to asi o 2 000 méně. Celkový počet cizinců byl ovšem proti předchozímu roku větší - asi o 12.000 - zejména vyšším počtem novorozenců.

o o o o o o o